

Annotation

In the monograph entitled „Teachers of agricultural entomology. History and modernity”, developed by a team of authors – entomologists (Asea M. Timuş, Nikita Ig. Croitoru, Irina V. Mihailov), presents historical data on the development of research and higher education in the field of agricultural entomology in the modern space of the Republic of Moldova. The work is divided into 10 chapters and annexes.

The first chapters describe entomological and zoological exhibits at exhibitions in Bessarabia (Chisinau, 1889) and the Russian Empire (St. Petersburg, 1894). It is resulted clarified information about creation of new agricultural educational institutions in Bessarabia with entomological training. Outlined new data about the formation on the territory of Bessarabia of the committees against the phylloxera and the biographies of the first scientists whose names are known both in Moldova and abroad (A.I. Pogibko and E.L. Rekalov). Studied and in detail describes the historical information about the first collectors of insects and their biographies, of which the most significant contribution was made by: E.F. Miller (first), N.N. Zubovsky, A. Karadja, K. Hormuzaki, A. Aleksinsky. Are given updated data on the first Bio-Entomological Station for scientific research and training, with biographies of their members: I.M. Krasilshchik, N.N. Vitkovsky (in the first) B.V. Vereshchagin (absolute novelty), W.K. Knechtel. A special place is occupied by the project of creation of higher agronomical education in Bessarabia (1906-1907) and the transfer of agricultural training from Iasi to Chisinau for the creation of the Agronomy Faculty in Chisinau (1933-1940).

Starting from the 7th chapter, the work outlines the most significant historical stages in the formation of the department of entomology and the section (specialty) of plant protection with the biographies of the teaching staff at the level having a degree (PhD). Is given list of teaching entomological composition of the interwar period, with additions and staffing of biographies of such scientists as K. Motăş (1891-1980) and for Alexander V. Rushchinsky (18 ?? - 194?), the biography is an absolute novelty. In continuation were staffed biographies of the teaching staff of the post-war period, where a special place was given to the academician I.I. Prints, M.D. Vronskyh, professors V.V. Gulii and T.L. Perju, but for associate professors V.P. Antonova, A.G. Rebeza (Nedov), M.N. Busuioc and Collaborators O.N. Ciobanu (Stingach), were compiled for the first time.

The main chapter from the monograph is entitled „Agricultural Entomology at the State Agrarian University of Moldova (1991-2017)”, which contains several sections, the main of which are: taught subjects, harmonization of higher education at the European level, examinations, state examinations and licenses, additional participation of the teaching staff in scientific, cultural and spiritual activities) and biographies of the current teaching staff: Nikita Ig. Croitoru, Asea M. Timuș, Sergey I. Panuța. The last chapter presents biographies and detailed information on the reserve of scientific and pedagogical staff for the teaching of entomology at the State Agrarian University: Irina V. Mihailov, Nadejda M. Mocreak (Stahi), Dina P. Lupancu (Tropoțel) and Svetlana G. Grozdeva (Gargalyk).

Book is supported by an annex with some sub-annex, namely: list of insect species collected by Al.V. Rushchinsky from the sub-account of the Department of Plant Protection SAUM; entomological tables for the learning process at the Department of Entomology from the Soviet period and after independence; List of scientific works published by N.I. Croitoru, A.M. Timuș, S.I. Panuța, I.V. Mihailov and N.M. Mocreak. Also in the annexes are presented models of diplomas issued by the Agricultural Institute „M.V. Frunze” (1940-1991) to the diplomas issued by the State Agrarian University of Moldova (1991-2017), from group photo of the various graduates promotions up to the plant protection specialty; Index of institutions (societies, museums, scientific stations, schools, colleges, institutes and universities), of geographic names and Index of names.

For the elaboration of this monograph were investigated materials from the following archives: the Plant Protection Department, the personal archive files of the teachers from the SAUM, Ministry of Agriculture, Regional Development and Environment of the Republic of Moldova, the Academy of Sciences of Moldova, the National Archives of the Republic of Moldova, the State Archives of Romania, the private ones of the authors and entomologist colleagues included in the book. At the same time, was analyzed the literature from the Rare and Old Books section of the Republican Library of SAUM, the National Library of the Republic of Moldova and the Scientific Library (Institute) „A. Lupan” of the ASM.

Аннотация

В монографии, названной «Преподаватели сельскохозяйственной энтомологии. История и современность», разработанной коллективом авторов – энтомологов (Ася М. Тимуш, Никита Иг. Кройтору, Ирина В. Михайлов), представлены исторические данные о развитии научно-исследовательских работ и вузовского обучения в области общей и сельскохозяйственной энтомологии в историческом аспекте и в нынешнем пространстве Республики Молдова. Работа включает в себя 10 глав и приложения.

В начальных главах впервые изложена подробная информация об энтомологических и зоологических экспонатах, представленных в различных периодах времени, на выставках в Бессарабии (Кишинев, 1889 г.) и Российской империи (Санкт-Петербург, 1894 г.). Приведена уточненная информация о создании новых сельскохозяйственных учебных заведений с энтомологическим обучением в Бессарабии. Изложены новые данные об образовании на территории Бессарабии комитетов по борьбе с филлоксерой и биографии первых ученых, имена которых известны как в Молдове, так и за ее пределами (А.И. Погибко и Е.Л. Рекало). Изучена и подробно описана историческая информация о первых коллекционерах насекомых и их биографии, из которых наиболее значимый вклад внесли: Е.Ф. Миллер, Н.Н. Зубовский, А. Караджа, К. Хурмузаки, А. Алексинский. Приведены уточненные данные о первой Био-Энтомологической станции для научных исследований и обучения, с биографиями её членов: И.М. Красильщик, Н.Н. Витковский, Б.В. Верещагин, В.К. Кнехтель. Особое место занимает проект создания высшего Агрономического образования в Бессарабии (1906-1907) и перевода сельскохозяйственного обучения из Ясс в Кишинев и образования на его основе агрономического факультета в этом городе (1933-1940).

Начиная с 7-й главы, в работе изложены наиболее значимые исторические этапы Кафедры энтомологии и отделения (специальности) защиты растений, с биографиями преподавательского состава, имеющего ученую степень. Приведен список преподавательского энтомологического состава межвоенного периода, с дополнениями и укомплектованием биографий таких ученых как К. Мотэш (1891-1980). В продолжение были укомплектованы биографии преподавательского состава послевоенного периода, где особое место уделено академикам И.И. Принц, М.Д. Вронских, профессорам В.В. Гулий и Т.Л. Пержу, а для

доцентов В.П. Антонова, А.Г. Ребеза (Недов), М.Н. Бусуйок и сотрудницы О.Н. Чобану (Стынгач) биографии были составлены впервые.

Основной главой монографии является «Сельскохозяйственная энтомология в Государственном аграрном университете Молдовы (1991-2017)», которая содержит несколько разделов, основными из которых являются: изучаемые предметы, гармонизация высшего образования на европейской уровне, методы и критерии оценки знаний студентов, особенности сдачи государственных экзаменов и защиты дипломных работ, участие профессорско-преподавательского коллектива в научной, культурной и духовной деятельности и биографии современного преподавательского состава: Никита Иг. Кроитору, Ася М. Тимуш, Сергей И. Пануца. В последней главе представлены биографии и подробная информация о резерве научно-педагогических кадров для преподавания энтомологии в Государственном Аграрном Университете: Ирина В. Михайлов, Надежда М. Мокряк (Стахи), Дина П. Лупанку (Тропоцел) и Светлана Г. Гроздева (Гаргалык).

Работа содержит одно приложение с несколькими разделами, а именно: список видов насекомых, собранных Ал. В. Руцинским из подотчета Кафедры защиты растений ГАУМ; энтомологические таблицы для успешного выполнения учебного процесса на Кафедре энтомологии с советского периода и до настоящего времени; список научных работ, опубликованных Кроитору Н.И., Тимуш А.М., Пануца С.И., Михайлов И.В., Мокряк Н.М.; список авторов и название их дипломных работ, защищенных под непосредственным научным руководством доцентов кафедры Кроитору Н.И., Тимуш А.М. и Пануца С.И. Кроме того, в приложении представлены модели дипломов, выданных с времен СХИ «М.В. Фрунзе (1940-1991)» и ГАУ Молдовы (1991-2017), виньетки различных выпусков по специальности защиты растений; индекс учреждений (организации, музеев, станций, школ, колледжей, институтов и университетов), географических названий и имен.

При подготовке монографии были исследованы материалы из следующих архивов: Кафедры защиты растений, личных дел преподавателей из архива ГАУМ, Министерства сельского хозяйства, регионального развития и окружающей среды Республики Молдова, АНМ, Национального архива Республики Молдова, Государственного архива Румынии и частных принадлежащих авторам и коллегам энтомологов. Также была проанализирована литература из отдела редких и старых книг, Республиканской библиотеки ГАУМ, Национальной библиотеки Республики Молдова и Научной библиотеки (Института) «А. Лупан» АНМ.

Abstract

În monografia intitulată „Cadre didactice din domeniul entomologiei agricole. Istorie și contemporaneitate”, elaborată de un colectiv de autori (entomologi): Asea M. TIMUȘ, Nichita Ig. CROITORU, Irina V. MIHAILOV, se prezintă date istorice despre evoluția direcției de cercetare științifică și didactică universitară, din domeniul entomologiei agricole, din spațiul actual al Republicii Moldova. Lucrarea este structurată în 10 capitole și anexe.

În primele capitole, pentru prima dată este prezentată o amplă informație despre exponatele entomologice și zoologice de la expozițiile din Chișinău (1889) și Sankt Peterburg (1894). Ulterior se desfășoară informația concretizată și corectată despre înființarea noilor școli agricole cu instruire entomologică în Basarabia, unele existente până în prezent. Sunt expuse noi date despre înființarea comitetelor filoxerice și biografiile primilor cercetători ale căror nume sunt cunoscute atât în Republica Moldova, cât și după hotarele ei (A.I. Poghibko și E.L. Rekalov). Au fost studiate și destul de amplu expuse informații istorice despre apariția primilor colecționari de insecte și biografiile acestora, printre care un rol deosebit în dezvoltarea entomologiei l-au avut: E.E. Miller, N.N. Zubowsky, A. Caradja, C. Hurmuzachi, A. Alexinski. S-au concretizat și prezentat noi date despre Stațiunea Bio-Entomologică pentru cercetarea științifică și didactică, cu biografiile principalilor savanți ce au activat în această perioadă în Moldova, printre care: I.M. Krasilșcik, N.N. Witkovsky, B.V. Vereșceaghin și W.K. Knechtel. Un capitol special ocupă proiectul despre înființarea învățământului agronomic superior în Basarabia (1906-1907) și transferul studiilor agricole de la Iași la Chișinău pentru înființarea Facultății de Științe Agricole din Chișinău (1933-1940).

Începând cu capitolul 7, în lucrare sunt expuse principalele etape și cele mai relevante secvențe din istoria Catedrei de entomologie și a specialității Protecția plantelor, cu biografiile cadrelor didactice ce posedă grade științifice. S-a întocmit lista cadrelor didactice entomologice din perioada interbelică, pentru care s-au completat și suplimentat biografiile savanților C. Motăș (1891-1980), Al.V. Rușcinschi (18??-194?). În continuare au fost redactate biografiile membrilor catedrei din perioada postbelică, unde un loc deosebit se acordă academicienilor I.I. Prinț și M.D. Vronschih, profesorilor V.V. Gulii și T.L. Perju, iar pentru conferențiarii V.P. Antonova, A.G. Rebeza, M.N. Busuioc și colaboratoarea O.N. Ciobanu (Strângaci), biografiile au fost întocmite pentru prima dată.

Capitolul de bază al monografiei este intitulat „Entomologia agricolă la Universitatea Agrară de Stat din Moldova (1991–2017)” și cuprinde mai multe subcapitole, principalele fiind: disciplinele predate, armonizarea cu învățământul superior din Europa, metodele și criteriile de evaluare și estimare a cunoștințelor studenților conform disciplinelor predate, particularitățile examenelor de stat și susținerii tezelor de licență, componentele și participarea colectivului profesoral al catedrei în activitățile extradidactice ca cele științifice, culturale și spirituale, cu biografiile actualelor cadre didactice: N.I. Croitoru, Asea M. Timuș, S.I. Panuța. În ultimul capitol se prezintă biografiile și informații relevante despre cadrele în formare în domeniul entomologiei pentru didactica universitară a UASM: Irina V. Mihailov, Nadejda M. Mocreac, Dina P. Lupancu și Svetlana Gh. Gargalic.

Lucrarea include o anexă formată din mai multe subanexe și anume: lista speciilor de insecte colectate de Al.V. Rușcinski, care se află în dotarea Catedrei protecția plantelor a UASM; planșele entomologice pentru desfășurarea procesului didactic la Catedra de entomologie, din perioada sovietică și până în prezent; listele lucrărilor științifice publicate de dr. conf. univ. N.I. Croitoru, A.M. Timuș, S.I. Panuța, I.V. Mihailov și N.M. Mocreac; listele autorilor tezelor de licență și de masterat susținute sub conducerea dr. conf. univ. N.I. Croitoru, A.M. Timuș și S.I. Panuța. În anexe se prezintă modelele de diplome eliberate de Institutul Agricol „M.V. Frunze” (1940-1991), până la cele eliberate de Universitatea Agrară de Stat din Moldova (1991-2017); vinițele (fotografiile în grup) absolvenților din diverse promoții de la specialitatea Protecția plantelor; au fost întocmite trei indici: ale instituțiilor (societăți, muzee, stațiuni, școli, colegii, institute și universități), geografic (țări, orașe, sate) și de nume.

Pentru elaborarea acestei monografii s-au cercetat materiale din arhivele Catedrei protecția plantelor, dosarele personale ale cadrelor didactice din arhivele UASM, Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și ale Mediului al Republicii Moldova, Academiei de Științe a Moldovei, Arhiva Națională a Republicii Moldova, Arhivele Statului din România, cele private ale autorilor și colegilor entomologi. Totodată, s-a analizat literatura din secția Cartea rară și veche de la Biblioteca Republicană a UASM, Biblioteca Națională a Republicii Moldova și Biblioteca Științifică (Institut) „A. Lupan” a AȘM.